

Duizenden slaapmutsjes in de bergen van Chihuahua (Mexico).

PLANTENJACHT

thema
verzamelingen

Al eeuwenlang gaan onverschrokken verzamelaars op pad om wilde planten te verzamelen, die mogelijk als tuin- of cultuurplant dienst kunnen doen. Dat was toen zo en dat is nog steeds zo, al zijn de drijfveren en doelen sinds vroeger wel wat veranderd.

Tekst en fotografie - Brian Kabbes

Vroege verzamelaars

Alle planten die wij nu als tuinplant kennen, zijn op enig moment in de natuur verzameld. Soms is dat al vele eeuwen geleden gedaan door kruidengenezers, monniken of boeren. Zij herkennen eigenschappen in planten die ze waardevol genoeg maakten om in tuinen of op akkers aan te planten. Later hebben een aantal van deze oorspronkelijk als nutgewassen bedoelde planten, de oversteek gemaakt naar de siertuin. Denk maar aan het vingerhoedskruid (*Digitalis purpurea*) of de monnikskap (*Aconitum napellus*). Rond 1770 kwam er meer belangstelling voor planten uit verre oorden en werden er speciale expeditiepartijen op uitgezonden om nieuwe gewassen te ontdekken en naar Europa te verscheppen. De hoogtijdagen van deze enorme plantenjacht was in de Victoriaanse tijd (1850 – 1900), nooit gingen er meer plantenjagers op pad. En nog steeds danken we aan deze periode het grootste deel van onze tuinplanten. Zeker in vroeger tijden was het plantenjagen een gevaarlijk beroep en menig verzamelaar is jammerlijk aan zijn eind gekomen. Voor de avonturiers die toen op pad gingen was geldelijk gewin de belangrijkste drijfveer. Spectaculaire nieuwe planten brachten een vermogen op en vonden gretig aftrek. De jacht nam soms groteske vormen aan en het gebeurde zelfs dat men van een bijzondere, nieuwe plant een beperkt aantal verzamelde en naar Europa zond, terwijl de

De tropische jungle van Chiapas (Mexico) met talloze epifytische bromelia's.

rest in de natuur werd vernietigd. Op die manier was je er zeker van dat de door jou verzamelde planten exclusief en dus peperduur bleven.

Moderne plantenjacht

Gelukkig ligt deze manier van plantenjagen achter ons. Tegenwoordig zijn er steeds meer regels, wetten en internationale verdragen die dergelijk gedrag onmogelijk maken, of in ieder geval sterk ontmoedigen. Zelf ben ik ook veel op pad geweest op zoek naar nieuwe (tuin)planten. Al is mijn manier van werken anders dan die van mijn voorgangers. Ik ben in eerste instantie op zoek naar informatie. Zo kijk ik in de natuur (waar ook ter wereld) hoe en welke planten daar groeien op speciale groeiplaatsen. Bijvoorbeeld op droge schaduwplekken onder grote vochtzuigende bomen. In ons land zijn er maar weinig planten die deze plekken prefereren en kom je al snel uit bij zevenblad. Maar op de Monte Baldo in Trentino in noordelijk Italië worden dergelijke groeiplekken ingenomen door een vorm van *Geranium macrorrhizum*, en dat ziet er meteen een stuk gezelliger uit dan zevenblad. Ook probeer ik in wilde populaties in bergachtige streken de meest hoog groeiende exemplaren van een bepaalde soort te verzamelen. Deze zijn van nature beter bestand tegen vorst en dus makkelijker toe te passen als tuinplant. Op deze manier vond ik in Guanajuato in Mexico een vorm van

Boven: Wilde lupinen in Michoacan (Mexico).
Onder: Vlakke met *Gorteria margrietjes* in Namaqualand (Zuid-Afrika).

Salvia patens met enorme bloemen, die bovendien volkomen winterhard is in ons land. En dat terwijl de exemplaren die al in ons land verkocht werden van deze soort de winter niet halen. De bloemen van deze salie zijn blauwer dan blauw en bloeien maandenlang, echt een aanwinst.

Eigen vondsten

Door de vele reizen die mijn vrouw Simone en ik maakten naar verre en minder verre bestemmingen, zijn wij tal van leuke nieuwe tuinplanten op het spoor gekomen. We verzamelden de oervormen van de Dahlia in Mexico. Leuke eenjarige in Zuid-Afrika en bijzondere stokrozen in Turkije. Irissen met overweldigende bloemgeur in Slovenië en passiebloemen op Jamaica. En nog vele andere boeiende planten op minstens zo interessante plekken in Europa en ver daarbuiten. Dat plantenjacht niet alleen mogelijk is op verre bestemmingen, bewijst de vondst van de spectaculair bloeiende roomwitte variant van de bijvoet (*Artemisia vulgaris* 'Isengard'), deze inheemse plant vond ik gewoon op een steenworp afstand van onze kwekerij in een bloemrijke berm.

Brian Kabbes is kweker en publicist.